

Geopolitinės įtampos sąlygomis Pasaulio lietuvių sporto žaidynės - tautos vienybės ir stiprybės simbolis

Pasaulio lietuvių sporto žaidynės sklidinos vienybės, stiprybės ir pasididžiavimo savo šalimi jausmų, o šio mėgėjų olimpinėmis žaidynėmis vadinamo renginio laukia tūkstančiai išeivijos lietuvių. Visame pasaulyje sunku rasti tokį renginį, kai viena tauta suvienijama per sportą. Pasak Pasaulio lietuvių bendruomenės Sporto komisijos pirmininko Lauryno R. Misevičiaus, renginio tikslas yra pritraukti pasaulio lietuvius sugrįžti namo. Kas 4 metus vykstančios Pasaulio lietuvių sporto žaidynės turi ir kitą stiprią žinutę - sudėtingomis geopolitinėmis sąlygomis tai vienas iš būdų parodyti tautos vienybę ir stiprybę. Tikimasi, kad 2025 m. liepos 3-6 d. vyksiančių XII Pasaulio lietuvių sporto žaidynių dalyviai užtvindys Palangą ir įrodys, kad Lietuvos žmonės yra vieningi ir brangina laisvę.

Nacionalinės sporto agentūros informacija

Lietuvoje Pasaulio lietuvių sporto žaidynės vykdomos nuo 1991 m. Būtent šios tragedija paženklintos žaidynės patvirtino, kad toks renginys turi tapti neatsiejama lietuvių išsaugojimo tradicija. Per žaidynes įvyko Medininkų žudynės, tačiau prezidento Valdo Adamkaus žodžiai, kad okupantui reikia parodyti savo stiprybę ir nesitaikstyti, nors iš skausmo plyšta širdis, paskatino tęsti žaidynes. 30 metų Jungtinėse Amerikos Valstijose gyvenęs L. Misevičius sunkiai apibūdina Pasaulio lietuvių sporto žaidynėse dalyvaujančius išeivijos lietuvius užplūstantį jausmą. Pasak jo, tai reikia išjausti. Kviečiame skaityti interviu su

visose žaidynėse nuo 1991 m. dalyvavusiu ir ilgamečiu JAV delegacijos vadovu L. R. Misevičiumi.

Šiandien išeivijos lietuviams atveriamas registracija į XII Pasaulio lietuvių sporto žaidynes. Kiek bendruomenė laukė šio momento ir pačio išeivijos lietuvių sportininkus mėgėjus iš viso pasaulio suvienijančio renginio?

Iš vienos pusės, šįkart registracija pradedama anksti, nes į praėjusias žaidynes Druskininkuose registruotis buvo galima tik vos 3 mėnesiai iki renginio. Iš kitos pusės, išeivijos lietuviai to norėjo jau vakar. Kiekvieną dieną gaunu po 3-4 žinutes, per savaitę po 2 skambučius, kuriais klausiama, kada bus galima registruotis, nes, neduok Dieve, pavėluos sudalyvauti stambiausiame diasporos sporto mėgėjų renginyje.

Ar tiesa, kad išeivijos lietuviai jau prieš metus ar net daugiau pradeda planuoti kelionę į Pasaulio lietuvių sporto žaidynes?

Į šį klausimą atsakysiu klausimu – o kada sportininkas pradeda rengtis olimpinėms žaidynėms? Jeigu jau vieną kartą sudalyvavai ir tą jausmą gavai, mintyse jau esi kitose žaidynėse. Kaip olimpiečiai svajoja vėl susitikti kitose žaidynėse, taip ir šiame renginyje. Čia yra mėgėjų olimpinės žaidynės. 2022 m. visi atsisveikino Druskininkuose iki kito pasimatymo Palangoje.

Koks jausmas, kai lietuviai iš viso pasaulio atvyksta į Pasaulio lietuvių sporto žaidynes?

Tai kur kas daugiau nei sportas. Tai yra ir kultūra, ir tapatybė... Tai reikia išjausti, kad paaiškintumei tokį dalyką... Atvažiuoja lietuviai iš keliasdešimt valstybių, prisijungia Lietuvoje gyvenantys sporto mėgėjai ir visi susijungia į visumą. Visų kraštų ribos, sienos, kultūriniai skirtumai ištirpsta. Visi susijungia į bendrą visumą, kurią vadiname globalia Lietuva.

Dalyvavote visose Pasaulio lietuvių sporto žaidynėse nuo 1991 m. Kaip šis renginys keitėsi?

Tokių žaidynių, kaip buvo 1991 m., Lietuvoje jau turbūt niekada nebebus. Tai buvo aukščiausias patriotizmo lygis. Tai buvo politinis kontekstas – ką tik atkurta Lietuvos nepriklausomybė, dar nebuvo iš Lietuvos išvesta Rusijos armija... Duok Dieve, kad tokios žaidynės jau niekada ir nepasikartotų, nes jos buvo paženklintos

tragedija. Po pirmų dviejų žaidynių dienų buvo labai daug šansų, kad žaidynės bus nutrauktos, nes įvyko Medininkų tragedija – užpultas Lietuvos muitinės punktas ir išžudyti pareigūnai. Aukščiausiu lygiu buvo tariamasi, ką daryti toliau ir tuomečio Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjungos (ŠALFASS) vadovo Valdo Adamkaus siūlymu buvo nuspręsta žaidynes tęsti. Pasak V. Adamkaus, okupantui turime parodyti savo stiprybę ir kad nesitaikstysime bei nesilankstysime, nesvarbu, kaip iš skausmo beplyštų širdis, privalome eiti toliau. Kaip Freddie Mercury dainavo „Show must go on“ (*liet. šou turi tęstis, aut. past.*). Prasidėjus 1991 m. žaidynėms, buvo didžiausio pasididžiavimo jausmas, vėliau viskas peraugo į didelę tragediją, bet galų gale tai, galima sakyti, užkūrė tą renginį, nes vėliau nebekilo klausimų, ar jo reikia. Kilo klausimas tik, kaip toliau renginys vyks.

Buvo minčių, kad Pasaulio lietuvių sporto žaidynės turėtų kursuoti po visą pasaulį. Prieš 1991 m. žaidynes jos 1988 m. vyko Australijoje, 1983 m. – Čikagoje. Po 40 metų pertraukos (*pirmoji Lietuvos tautinė olimpiada įvyko 1938 m. Kaune ir Klaipėdoje, aut. past.*) atgimė tradicija 1978 m. Kanadoje, kai po 1976 m. suvažiavimo ŠALFASS iniciatyva pasiūlyta surengti pirmąsias Pasaulio lietuvių sporto žaidynes. Po 1991 m. Kanada galvojo, kad vėl rengs žaidynes, bet vis dėlto išsivija nebebuvo tokia stipri ir kokybiškai surengti žaidynių „Klevo lapo“ šalyje nepavyko. Tada buvo sutarta visiems laikams žaidynes sugrąžinti į Lietuvą. Įsitvirtino nepriklausomybė, buvo aišku, kad mūsų šalis stojasi ant kojų. Renginio prasmė labai graži – pritraukti pasaulio lietuvius sugrįžti namo. Nuo to laiko kas 4 metus žaidynės rengiamos Lietuvoje.

Kas rengs žaidynes, vyksta konkursas tarp Lietuvos miestų. Jos jau vyko Vilniuje, Klaipėdoje, Kaune, o po paskutinių žaidynių Druskininkuose net 7 miestai norėjo surengti kitas žaidynes. Palanga nugalėjo vos vieno balso persvara. Paskutiniame darbo grupės balsavimo etape Jonava ir Palanga turėjo po 7 balsus. Prabudau, kai jau visi buvo prabalsavę, nes laiko skirtumas su Lietuva buvo 10 valandų, nežinodamas rezultato, balsavau už Palangą. Pasirodo, šis balsas buvo lemiamas.

Esate su Pasaulio lietuvių sporto žaidynėmis susijusius klausimus svarstančios darbo grupės narys, kokios Palangos stipriosios pusės, rengiant žaidynes?

Palanga turi ir taip didelę trauką – visi nori važiuoti prie jūros, o dar vasarą. Tai yra didelis privalumas. Žinoma, Druskininkai kartelę užkėlė be galo aukštai.

Nežinau, ar Palangai pavyks kažkokiu būdu pranokti, bet gal to ir nereikia. Reikia išlaikyti tą lygį ir čia neturėtų būti konkurencijos, kuris miestas geriau surengs.

Vadinate šį renginį mėgėjų olimpinėmis žaidynėmis. Nors suprantame, kad tai nėra renginys tik apie sportą, ką žaidynėms suteikia varžymasis daugelyje sporto šakų?

Sportas pats savaime yra varžytuvės. Net žaidžiant pačią intelektualiausią ir ramiausią sporto šaką – šachmatus – norime nugalėti. Renginyje turi būti konkurencija, medaliai, kurie atitenka stipriausiems, bet dar svarbiau – bendrystės jausmas, vienybė tarp visų lietuvių pasaulyje. Prisimenu, ar ne 2005 m. žaidynėse dalyvavo vienas iš mano gerų pažįstamų, JAV lietuvis Aidas Kuolas. Jis žaidynėse susipažino su lietuve mergaite, kuri vėliau tapo jo žmona. Dabar jie laimingai Vilniuje gyvena ir augina vaikus. Tokių sėkmės istorijų norisi daugiau.

Kiek pastebite tendenciją, kad dalyvavimas Pasaulio lietuvių sporto žaidynėse persikelia iš kartos į kartą?

Tai vyksta 100 procentų kiekvienose žaidynėse. JAV delegacijai esu vadovavęs penkeriose žaidynėse. Į renginį atvyksta nauji žmonės, kurie niekada nėra buvę Lietuvoje ir nebūtinai tai ką tik užaugę ir subrendę išeivijos lietuviai. Į Kaune vykusias žaidynes atvyko lauko teniso žaidėjas Irena Woodham iš Ohajo valstijos, kuriai buvo 76 metai. Bet ji niekada nebuvo apsilankiusi savo tėvų gimtinėje. Būtent per sportą ši išeivijos lietuvė pirmą kartą atvyko į Lietuvą ir nuo to laiko dalyvauja kiekvienose žaidynėse. Čikagos lietuvių krepšinio lygos įkūrėjas, buvęs Lietuvos studentų rinktinės vyr. treneris Aurimas Matulevičius užaugino 2 dukras ir dabar jos gina Lietuvos nacionalinės rinktinės garbę ir tokių pavyzdžių yra labai daug. Sporto mėgėjai ne tik atvyksta sudalyvauti Pasaulio lietuvių sporto žaidynėse, bet ir yra potencialūs pretendentai ginti Lietuvos rinktinės garbę.

Pavyzdžiui, Kanadoje užaugęs Ignas Brazdeikis subrendo per 11 metų ŠALFASS organizuojamose varžybose, dalyvavo ir daug stipresniuose užjūrio universitetų turnyruose. Vėliau padėjome jam gauti Lietuvos pilietybę, jis grįžo į Lietuvą, gina Kauno „Žalgirio“ garbę. Taip pat ir Matas Buzelis – užaugo Čikagoje, bet jau iš anksto priėmė sprendimą, kad gins ne JAV, o Lietuvos rinktinės spalvas. Tai toks aspektas, kad žaidynėse dalyvauja ne tik mėgėjai – galbūt iš 500 atsiras toks žmogus, kuris yra pakankamo lygio ir jį užkabins Lietuva ir tada turėsime daug didesnę gražą, negu tikėjomės.

Kaip galima pavyzdį galima paminėti futbolą. Dabartiniai penkiolikmečiai-septyniolikmečiai jau yra gimę mišrioje šeimoje, net ne su lietuviškomis pavardėmis, bet jie į Lietuvą atvažiuoja iš Anglijos, Portugalijos, Italijos, JAV, Kanados. Galbūt jie nėra tokio lygio, kad galėtų prasimušti į tų šalių daug stipresnes rinktines, bet jie grįžta į Lietuvą ir kelia mūsų šalies futbolo lygį.

ŠALFASS organizacijai vadovavote 15 metų. Kiek tokios svetur esančios organizacijos padeda telkti lietuvius per sportą?

ŠALFASS skaičiuoja jau 73 metus. Galbūt dabar tai ne pačią didžiausią išeivijos sporto bendruomenę telkianti organizacija, nes į Druskininkus pirmą kartą per visą istoriją didžiausia delegacija atvyko iš Jungtinės Karalystės ir ten yra didžiausia lietuvių bendruomenė. Vis dėlto, išskyrus Australijos Fizinio auklėjimo ir sporto sąjungą, kuri yra vienmetė, nė viena kita organizacija neturi tokios istorijos kaip ŠALFASS. Jau 5 kartos, kurios vysto sporto judėjimą ir tai tikrai yra reikalinga. Jeigu tai neturėtų didelės prasmės, paprasčiausia tas judėjimas užgestų. Matome, kad jau vaikų vaikai įsijungia į organizacijos veiklą. Sporte nereikia labai gerai kalbėti lietuviškai, mokslo gabumai irgi neturi būti patys geriausi, nebūtinai reikia išmanyti ir kitas sritis, reikia tik didelio užsispyrimo, energijos, darbo ir su šiomis savybėmis galima sporte prasimušti.

Čikagos krepšinio akademija „Lituanica“ renka vaikus ne vien lietuvių kilmės ir visiems yra garbė būti priimtiems į lietuvių vadovaujamas komandas. Tai yra kaip, pavyzdžiui, Briuselio „Anderlecht“ Belgijoje, „Liverpool“ Anglijoje ar kitos didelės futbolo mokyklos. Čikagos krepšinio akademija „Lituanica“ gimė ir augo Pasaulio lietuvių centre Lemonte ir yra lietuvių rankose iki šiol. Šis akademinis krepšinio sporto klubas nuolat atveža berniukų ir mergaičių komandas į Pasaulio lietuvių sporto žaidynes.

Kokią reikšmę Pasaulio lietuvių sporto žaidynės įgyja šiandieniniame geopolitiniame kontekste ir kokią žinutę šiuo renginiu galima išplatinti?

Milžinišką. Minėjau jau ir Druskininkuose, kad puikiai matome, jog geopolitinė padėtis nėra dėkinga mums. Esame maža šalis, kuri turi grėsmingus kaimynus. Turime džiaugtis laisve ir sportuoti, kad visa kova būtų tik sporto aikštelėse. Neduok Dieve, kada nors reikėtų pereiti į kovos lauką karo sąlygomis.

Norime parodyti, kad esame vieningi, esame stiprūs, mums labai svarbios lietuviškos tradicijos. Pasaulio lietuvių sporto žaidynės vyks 12 kartą. Tai yra

puikus pavyzdys, ir, manau, mažai kitų tautų tai turi, gal kitos Vidurio ir Rytų Europos šalys išvis neturi tokių tradicijų. Bent jau aš apie tai negirdėjau. Reikia didžiuotis savo tauta, reikia burti visus ir užtvindyti Palangą, kad žaidynės taptų rekordinėmis.

Kviečiame išeivijos lietuvius [registruotis](#) į XII Pasaulio lietuvių žaidynes. Pasaulio lietuvių organizacijos ir sporto organizacijos elektronines dalyvavimo paraiškas gali teikti nuo 2024 m. lapkričio 14 d. iki 2025 m. gegužės 31d., o Lietuvos sporto organizacijos – nuo 2025 m. vasario 16 d. iki 2025 m. gegužės 31 d. Individualios paraiškos nepriimamos. Galutinis užregistruotų dalyvių sąrašas bus patvirtintas ir paskelbiamas iki 2025 m. birželio 16 d.